

Minimální preventivní program
ZŠ Chýně
2016 - 2017

Základní a mateřská škola Chýně, Za Školou 55, 253 01 Hostivice

Mgr. Romana Wantochová

Obsah

Základní údaje o škole	str. 2
Charakteristika školy	str. 3
Analýza současného stavu	str. 3
Cíle MPP	str. 4
Akce ve školním roce 2015/2016	str. 6
Tematické bloky ve výuce zaměřené na prevenci rizikového chování	str. 7
Krizový plán	str. 8
I. Krizový plán - šikana	str. 9
II. Krizový plán - kyberšikana	str. 12
III. Krizový plán - krádeže a vandalismus v okolí školy	str. 14
IV. Krizový plán - záškoláctví	str. 15
V. Krizový plán - návykové látky	str. 17
VI. Krizový plán - domácí násilí	str. 19
VII.	
VIII.	
IX.	
X.	
Příloha č. 1 - Strategické dokumenty	str. 21
Příloha č. 2 - Šikanování z hlediska práv	str. 22
Příloha č. 3 - Důležité kontakty	str. 24

Minimální preventivní program ZŠ Chýně

2015 - 2016

ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ŠKOLE

Název a adresa školy	Základní a mateřská škola Chýně, Za Školou 55, 253 01 Hostivice
Zřizovatel školy, adresa	Obec Chýně, Hlavní 200, Chýně, p. Hostivice, 253 01
IČO	70989559
Jméno a příjmení ředitele	Mgr. Jaroslav Novák
Telefonní kontakt	+420 603 276 273
Email	reditel@zschyne.cz

Jméno výchovného poradce	Mgr. Zuzana Čermáková
Specializační studium	
Realizátor vzdělávání	PedF UK Praha
Email	cermakova.zuzana@zschyne.cz

	Počet tříd	Počet žáků
1. stupeň	7	
2. stupeň	1	7

	učitelé	vychovatelé ŠD	asistentky
počet ped pracovníků	15	3	2

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Ve školním roce 2016/2017 přibyl k třídám prvního stupně i 6. ročník. Z důvodu nedostatku místa bylo vytvořeno odloučené pracoviště pro žáky dvou prvních ročníků a ročníku šestého. V těchto prostorách v odpoledních hodinách funguje také jedno oddělení školní družiny.

Nevzrostl jen počet tříd, ale i počet žáků ve třídách stávajících. Kvalitní vzdělávání a výchova založena na morálních hodnotách se dostává do širšího povědomí obyvatel blízkého okolí.

Vytváření podmínek pro rozvoj zdravého životního stylu a podporování aktivit, které žáky motivují k osvojování a upevňování správných hodnot, postojů a mezilidských vztahů není pro pedagogy ZŠ Chýně o nic méně důležité, než vzdělávání žáků v jednotlivých vzdělávacích disciplínách.

Realizací individuálního vzdělávacího programu usilujeme o vytvoření místa, kde se respektují individuální zvláštnosti každého dítěte a podle možností i jeho individuální tempo. Důležitou úlohu v programu má sociálně osobnostní rozvoj a výcvik v sociálně komunikačních dovednostech. Základem je partnerský vztah mezi žáky a učiteli založený na vzájemném respektu.

ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU

1. Novinky oproti uplynulému školnímu roku

Po několika letech byla obnovena činnost školního parlamentu, jehož prostřednictvím se mohou žáci sami aktivně podílet na chodu školy. Mimo prvních tříd volili žáci dva zástupce své třídy. Členové parlamentu se scházejí každé pondělí před vyučováním a na třídnických hodinách informují o programu a závěrech své schůzky ve svých třídách.

Třídnické hodiny byly nově zařazeny do vyučování pravidelně jednou týdně, a byl tak vytvořen dostatečný prostor k vyjádření žáků o spokojenosti, bezpečnosti i vztazích jak ve třídě, tak ve škole.

V ideálním případě by se v tomto čase žáci učili konfliktním situacím předcházet a případně je efektivně řešit.

Letos byla nově zřízena schránka pomoci, kde se mohou žáci obrátit se svými starostmi a problémy na školní psycholožku. Školní psycholožka Jana Klucká je k dispozici nejen žákům, ale i jejich zákonným zástupcům a pedagogům.

V loňském školním roce byl zaveden školní informační systém Škola online, který umožňuje učitelům snadno zpracovávat povinnou školní agendu a současně zákonným zástupcům podrobněji sledovat obsah, hodnocení, ale například i domácí úkoly svých dětí. Letos dostali své přístupové údaje i všichni žáci školy.

2. Budování zdravých mezilidských vztahů

Pedagogové připravili mnoho akcí, které přispěly k budování zdravých dětských kolektivů s dobrými vzájemnými vztahy. Některé se uskutečnily v rámci jednotlivých tříd, v jiných pracovaly skupinky dětí napříč třídami.

Mezi tyto akce patří např.

- černé divadlo o sv. Martinovi v rámci svatomartinského průvodu (žáci 3. třídy)
- předvánoční vystoupení žáků různých tříd při zpívání koled a divadelním představení s vánočním příběhem
- školní vánoční besídka
- zimní a letní škola v přírodě s volnočasovými aktivitami pro žáky napříč třídami
- akce Loučeň – skupinky žáků různých tříd na konci školního roku připravily a realizovaly soutěže pro rodiče a své blízké
- výlety tříd (... Příběh Pražského hradu – 5. třída

3. Podpora zdravého životního stylu

a) Kvalitní volnočasové aktivity

Žáci školy mohli navštěvovat kroužky nabízené školou - florbal, kopanou, angličtinu a výtvarný kroužek nebo zájmové útvary, kterým škola poskytla pro jejich činnost prostor.

Žáci 3. 4. a 5. třídy si vyzkoušeli své znalosti dopravních pravidel na dopravním hřišti a navštívili při té příležitosti Muzeum policie ČR.

b) Zdravá strava

Už od první třídy zařazujeme do vyučování zásady správného stravování a ve vyšších ročnících poukazujeme na možné závažné důsledky bulimie a mentální anorexie. Paní učitelka Boliková vytvořila se žáky první třídy nástěnku s obaly oblíbených sladkostí a nápojů, kde bylo uvedeno množství cukru v nich obsažených. Tato nástěnka je umístěna na dobře viditelném. V květnu 2016 rozhodl pan ředitel, že od září 2016 nebudou na akcích pořádaných školou žáci v soutěžích odměňováni sladkostmi .

V nižších třídách 1. stupně proběhly projekty Zdravá pětka a Zdravé zuby.

Stejně jako v uplynulých letech bylo žákům v rámci projektu Ovoce do škol pravidelně nabízeno k svačině čerstvé ovoce

4. Předcházení negativním závislostem

Při hodinách přírodovědy a v rámci výchovy ke zdraví začleňujeme do výuky žáků 4. a 5. třídy témata alkoholové a drogové závislosti.

První hodinu ICT ve 3. 4. a 5. třídě byli žáci seznámeni s nutností bezpečnosti při sdělování informací prostřednictvím internetu.

V úsilí předcházení patologickému hráčství – gamblingu byli žáci seznámeni s možnými důsledky. Na školních počítačích nesmí žáci počítačové hry hrát.

Všechny třídy se zúčastnily divadelního představení N@ výletě v iSvětě, které poskytlo vhodnou příležitost pro rozhovor s dětmi na téma rozdíl mezi skutečností a virtuální realitou.

AKCE VE ŠKOLNÍM ROCE 2015/ 2016

Setkání rodičů a žáků s novým ředitelem školy - srpen 2015

Halloweenské odpoledne a nocování ve škole - říjen 2015, 1. - 5. třída

Divadlo Zvonek - Divadlo paní Skarke - říjen 2015, 1. - 3. třída

Pracovní víkend pedagogických pracovníků ZŠ Chýně - říjen 2015

Mapy učebního pokroku - seminář pro pedagogy i veřejnost - říjen 2015

Podzimní rukodělný večer

Drakiáda - ve spolupráci s obcí

Třídní schůzky - listopad 2015

Hejného matematika - seminář pro rodiče - listopad 2015

Martinské slavnosti - černé divadlo lampionový průvod - listopad 2015

Charitativní sbírka Život dětem - listopad 2015

Respektující rodičovství I - II - seminář na OÚ - listopad 2015

Beseda pedagogů ZŠ o kladech konzultace učitel - žák - rodič - listopad 2015

Návštěva muzea Karla Zemana - 1. třídy - prosinec 2015

Zpívání u stromečku - vystoupení žáků u živého betlému ve spolupráci s MŠ - listopad 2015

Předvánoční rukodělný večer - prosinec 2015

Divadlo Metro - černé divadlo - N@ výletě v iSvětě - 1. - 5. třída ,prosinec 2015

Školní vánoční trhy - prosinec 2015

Školní vánoční besídka - prosinec 2015
Zdravotní kurz pro pedagogické pracovníky ZŠ a MŠ - leden 2016
Konzultace učitel - rodič - žák - leden 2016
Zimní škola v přírodě - leden 2016
Seminář Hodnocení žáků - pro pedagogy i zájemce z řad rodičů - únor 2016
Divadlo S + H - 1. - 5. třída, březen 2016
Návštěva laboratoří Přírodovědecké fakulty UK - 4. a 5. třída
Pracovní víkend pedagogických pracovníků ZŠ a MŠ Chýně - březen 2015
Velikonoční rukodělný večer
Den Země - duben 2016
Úklid okolí školy - duben 2016
Čarodějnice - duben 2016
Konzultace učitel - rodič - žák - květen 2016
Letní škola v přírodě - květen 2016
Mobilní planetárium - květen 2016
Muzeum Policie ČR a dopravní hřiště - 3.,4. a 5. třída
Den dětí - IZS -1. - 5. třída, červen 2016
Výlet Legoland - červen 2016
Návštěva Vyšehradu - 3. třída, červen 2016
Příběh Pražského hradu - 4. třída, červen 2016
Akce Loučeň - 1. - 5. třída, červen 2016

Další akce

U příležitosti Mezinárodního dne dětí se všem žákům školy představily všechny složky IZS. Bylo možné důkladně prozkoumat vozy sanitní i hasičské, sledovat výkony cvičených policejních psů i snažit se udržet těžkou stříkací hadici. Žáci si zopakovali důležitá telefonní čísla a zásady bezpečného chování v život ohrožujících situacích.

CÍLE MMP

1. zvyšování sociální kompetence – rozvíjení sociálních dovedností, které napomáhají efektivní orientaci v sociálních vztazích, odpovědnosti za chování a uvědomění si důsledků jednání

2. posilování komunikačních dovedností – zvyšování schopnosti řešit problémy, konflikty, adekvátní reakce na stres, neúspěch, kritiku

3. vytváření pozitivního sociálního klimatu – pocitu důvěry, bez nadměrného tlaku na výkon, zařazení do skupiny, práce ve skupině vrstevníků, vytvoření atmosféry pohody a klidu, bez strachu a nejistoty

4. formování postojů ke společensky akceptovaným hodnotám – pěstování právního vědomí, mravních a morálních hodnot apod.

Dovednosti, znalosti a postoje, které si žáci osvojí musí korespondovat s věkem a navazovat na předchozí zkušenosti. Formy vzdělávání a výchovy musí zohledňovat životní styl rodiny i působení vrstevníků. U nejmenších dětí je potřebná spolupráce s mateřskými školami.

Cílová skupina

1. všichni žáci
2. žáci, u nichž se projevují poruchy chování (přiměřeně s ohledem na věk a možnosti)
3. pedagogičtí pracovníci
4. zákonní zástupci a veřejnost

Formy a prostředky – zaměření školy z hlediska prevence nežádoucích jevů

Cílem ZŠ Chýně je vytvořit společenství žáků, učitelů a rodičů

- kteří se k sobě chovají bratrsky a přátelsky
- spolupracují při řešení otázek výchovy a vzdělávání
- cení si příležitosti naslouchat jeden druhému
- pečují o atmosféru bezpečí, důvěry a vzájemné úcty
- respektují člověka s odlišným názorem

Žáci školy

Škola pokládá za svůj úkol

- vzbuzovat v žácích touhu po poznání

- pěstovat v nich touhu po tvůrčím uplatnění poznání
- podporovat je v úsilí o vytvoření pravdivých mezilidských vztahů
- vést je ke spolupráci

Součástí práce je postupné nalézání

- souvislostí mezi předměty tak, aby vznikl ucelený pohled na člověka, dějiny a svět
- příležitosti k setkání s lidmi, kteří by mohli přispět k rozvoji osobnosti dítěte
- upevňování dětských kolektivů na mimoškolních akcích (zimní, letní škola v přírodě, spaní ve škole, návštěva kulturních akcí, pořádání vystoupení žáků tříd i napříč třídami)

Pedagogičtí pracovníci

Učitelé a vychovatelé dbají na to, aby se dítě cítilo (a také skutečně bylo) ve škole v bezpečí. To znamená citlivost pedagogů pro vztahy v třídním kolektivu a vědomí, že dozor nad žáky neobnáší jen odpovědnost za celkový pořádek a bezpečnost žáků. Učitel je též vzorem a ochráncem správného jednání.

Zvyšování kvalifikovanosti pedagogického sboru pomůže při řešení nestandardních situací. Všichni pedagogičtí pracovníci základní i mateřské školy absolvovali zdravotní kurz a získali zdravotní průkaz. Pedagogové se zúčastňují seminářů a školení (Výuka matematiky Hejného metodou, Hodnocení žáků). Ke zvýšení kvality komunikace a týmové práce pedagogů jistě přispějí i dva pracovní víkendy učitelů ZŠ i MŠ.

Ve třetí třídě jsme za účelem posílení dobrých vztahů ve třídě požádali o spolupráci zkušeného preventistu pana Vítky Hrbáčka, jehož program uskutečněný během 4 návštěv situací ve třídě hodně pomohl.

Zákonní zástupci

Zlepšení spolupráce s rodiči vede k většímu zapojení rodičů do chodu školy a vytvoření přátelského pracovního prostředí. K uskutečnění tohoto záměru jsou pořádány "neformální akce" - pravidelné čtvrtletní dílny, drakiáda, martinský lampionový průvod, adventní trhy, besídka žáků školy, akce Loučeň ku příležitosti ukončení školního roku.

V loňském roce se osvědčily individuální konzultace - setkání učitele, žáka a jeho zákonných zástupců, a proto budeme touto formou se zákonnými zástupci žáků jednou za pololetí komunikovat

i letos.

I v tomto školním roce mají zákonní zástupci žáků možnost zúčastnit se některých na besed a přednášek určených pedagogickým pracovníkům.

V září 2016 vznikl z iniciativy zákonných zástupců žáků Spolek rodičů a přátel ZŠ a MŠ Chýně

Cílem tohoto klubu je „seznámit veřejnost s výchovnými a vzdělávacími plány a úkoly školy a školky,

spolupracovat s vedením školy a školky a předkládat jim své náměty, připomínky i případně stížnosti rodičů, přispívat škole i školce dobrovolnou pomocí jak materiálně, tak i finančně při zajišťování vzdělávání dětí i zlepšování materiálních podmínek, podporovat a pomáhat při podávání žádostí o granty v oblasti výchovně vzdělávací a zájmové činnosti, podílet se a zajišťovat kulturní a společenské akce, které povedou ke zlepšení spolupráce rodičů se školou, školkou a dětmi.”

TÉMATICKÉ BLOKY VE VÝUCE, ZAMĚŘENÉ NA PREVENCI RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ

ročník	předmět	vzdělávací oblast	téma
1. ročník	Prvouka	Člověk a jeho svět	Chování o přestávce
1. ročník	Prvouka	Člověk a jeho svět	Co podporuje/škodí zdraví
2. ročník	Prvouka	Člověk a jeho svět	Člověk a jeho okolí, rodina a já
3. ročník	Prvouka	Člověk a jeho svět	Rodina a já
3. ročník	Prvouka	Člověk a jeho svět	Důležitá telefonní čísla
3. ročník	Prvouka	Člověk a jeho svět	Správné/nesprávné chování
3. ročník	Prvouka	Člověk a jeho svět	Pravidla a řády
4. ročník	Vlastivěda	Člověk a jeho svět	Setkání s cizím člověkem
4. ročník	Vlastivěda	Člověk a jeho svět	Naše chování očima druhých
5. ročník	Přírodověda	Člověk a jeho svět	Člověk a jeho okolí
5. ročník	Vlastivěda	Člověk a jeho svět	Co podporuje/škodí zdraví

5. ročník	ICT		Bezpečí na internetu, kyberšikana
-----------	-----	--	-----------------------------------

Žáci 4. a 5. třídy byli upozorněni na nezákonné projevy elektronické šikany – např. rozesílání zesměšňujících fotografií spolužáka či učitele, prezentace zraňujících komentářů na webu, posílání výhružných sms apod.

S cílem upozornit na ničivé důsledky antisemitismu a rasové nesnášenlivosti zhlédli žáci 4. a 5. třídy film Všichni moji blízcí a v rámci učiva vlastivědy viděli žáci 5. třídy dokumentární film Pygmejové – děti džungle.

V páté třídě bylo zaznamenáno nežádoucí chování 3 žáků ke spolužačce a v rámci předcházení nežádoucím sociálním vztahům byla po jednání výchovné komise přijata kázeňská opatření. Po individuálním pohovoru s žáky a jejich zákonnými zástupci byla udělena dvě napomenutí a jedna důtka třídního učitele.

KRIZOVÝ PLÁN

V rámci prevence rizikového chování (šikana, návykové látky, mentální anorexie, bulimie, sebevražedné pokusy, krádeže, vandalismus ...) je potřeba věnovat zvýšenou pozornost výrazným změnám v chování i prospěchu, které se u jednotlivce nebo v kolektivu vyskytnou.

Při jakékoliv změně chování nebo i podezření je vždy nutné: - pokud se týká jednotlivce, promluvit si s ním a pokusit se zjistit příčinu změny - o zjištěných poznacích informovat třídního učitele, ředitele školy, výchovného poradce. Třídní učitel o zjištěném stavu informuje zákonné zástupce žáků a s ohledem na situaci buď individuálně, nebo prostřednictvím mimořádné rodičovské schůzky zákonným zástupcům nabídne pomoc při řešení a doporučí poradenské zařízení Na prevenci šikany a i při řešení jednotlivých případů spolupracují všichni pedagogičtí pracovníci.

Zákonní zástupci mají možnost se obrátit na ředitele školy a žádat přešetření situace.

Třídní učitelé při podezření na zanedbání povinné péče o dítě, tělesné tresty, domácí násilí, apod. upozorní zákonné zástupce a informují o dané skutečnosti vedení školy, výchovného poradce a školního metodika prevence. Stejně postupují při obdržení této informace od jiných pedagogů, zaměstnanců školy či žáků. Pokud nedojde k pozitivní změně, hlásí situaci ředitel školy na odbor péče o dítě a na policii.

Všichni zaměstnanci školy, žáci i rodiče byli informováni, na koho se obrátit v případě řešení

vzniklých problémů: výchovný poradce: Mgr. Zuzana Čermáková

I.KRIZOVÝ PLÁN - ŠIKANA

Škola je povinna řešit šikanu ve škole a na akcích pořádaných školou.

Definice: Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat jiného žáka, případně skupinu žáků. Je to cílené a opakované užití fyzických a psychických útoků jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání. Nově se může realizovat i prostřednictvím moderních komunikačních prostředků, především prostřednictvím internetu a mobilu. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků (zde je potřeba citlivě zvážit, zda se jedná o šikanu, či jde o projev nedostatečně rozvinutého sociálního citění žáků). Nebezpečnost působení šikany spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti a nezřídka v celoživotních následcích na duševní a tělesné zdraví oběti.

(Metodický pokyn ministra školství, Mládeže a tělovýchovy k prevenci a Řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení. Č.j 224 246/2008-50 ze dne 3.12. 2008)

Přímé varovné signály šikanování

- posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet.
- kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávisným, nebo pohrdavým tónem.
- nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.
- příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem.
- skutečnost, že se jim podřizuje.
- nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k spoluúčasti na nich.
- honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
- rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

Nepřímé varovné signály šikanování

- žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
- při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními.

- při přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
- má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.
- působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
- stává se uzavřeným.
- jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
- jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
- zašpiněný nebo poškozený oděv.
- stále postrádá nějaké své věci.
- odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
- mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.
- začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
- odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

Zkrácený popis stadií šikanování (Kolář, 2011)

První stadium: Zrod ostrakismu

Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

Druhé stadium: Fyzická agrese a přitvrzování manipulace

V zátěžových situacích, kdy ve skupině stoupá napětí, začnou odstrkovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity například z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese.

Třetí stadium (klíčový moment): Vytvoření jádra

Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tito šířitelé „viru“ začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejvhodnější oběti. V počátku se stávají jejich oběťmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem vydělování z kolektivu. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejnižší, tedy ti „slabí“.

Čtvrté stadium: Většina přijímá normy

Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. U členů „virem“ přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům.

I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

Páté stadium: Totalita neboli dokonalá šikana

Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování“. Žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí, které jsem pro přehlednost označil jako „otrokáře“ a „otroky“. Jedni mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná.

Postup při řešení šikany:

- napomenutí třídního učitele, důtka třídního učitele, důtka ředitele školy nebo snížená známka z chování
- doporučení rodičům oběti i agresora návštěvu v poradenském či jiném zařízení
- doporučení rodičům agresora dobrovolné umístění dítěte do pobytového zařízení SVP, diagnostického ústavu
- podání návrhu orgánu sociálně-právní ochrany mládeže k zahájení řízení předběžného opatření či ústavní výchovy
- pokud došlo k závažnějšímu případu šikanování – vyrozumění policie

Osm kroků při řešení počáteční šikany

- rozhovor s informátory a oběťmi
- nalezení vhodných svědků
- individuální popř. konfrontační rozhovory se svědky
- ochrana oběti
- rozhovor s agresory, popř. konfrontace mezi nimi
- výchovná komise
- rozhovor se zákonnými zástupci oběti
- práce se třídou

Postup při řešení pokročilé šikany

Při výbuchu skupinového násilí nelze čekat na odborníka, protože oběti jsou ohroženy na zdraví nebo dokonce na životě.

- zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany
- bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí
- *příprava podmínek pro vyšetřování*
- zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy

- zabránění domluvě na křivé výpovědi
- pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře)
- oznámení na policii, paralelně - navázání kontaktu se specialistou na šikanování,
- informace rodičům

Vyšetřování

- rozhovor s obětí a informátory
- nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků
- individuální - případně konfrontační rozhovory se svědky
- rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory

Léčba

- metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupin

II. KRIZOVÝ PLÁN - KYBERŠIKANA

Kyberšikanu definujeme jako zneužití ICT (informačních komunikačních technologií), zejména pak mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrozit, ublížit mu. Podobně jako u šikany tváří v tvář se jedná o úmyslné chování, kdy je oběť napadána útočníkem nebo útočnickými. Povaha a provedení útoků pak určuje její závažnost.

Zvláštnosti kyberšikany oproti tradiční nepřímé (psychické) šikaně

Oproti šikaně tváří v tvář má kyberšikana ze své podstaty mnohem větší dosah, čímž ještě více zhoršuje prožívání oběti. Pokud je oběť šikanována ve třídě, svědky pomluv, nadávek, posmívání a ztrapňování je max. několik desítek lidí. V prostředí internetu je svědkem (ale i útočníkem) stejného chování klidně i několik desítek tisíc lidí.

Anonymita

- oběť o napadení leckdy ani nemusí dlouhou dobu vědět
- oběť není vždy schopná identifikovat či vystopovat agresora
- vnímání dopadu jednání (útočník nevidí přímou reakci oběti na útok)
- odosobněnost útoku

Čas

- útoky se prostřednictvím internetu šíří mnohem rychleji než v realitě
- probíhají bez přestávek - oběť je šikanována 24 hodin denně, 7 dní v týdnu.
- útok je možné provést kdykoli (0:00, při hodině matematiky, apod.)
- příprava a realizace útoku není časově limitována

Místo

- agresor může provést útok odkudkoli (škola, hřiště, kavárna, doma,...)
- není nutná přítomnost agresora a oběti na stejném místě

Proměna profilu agresora i oběti

- pro útok není nutná fyzická, psychická či sociální zdatnost (oběť „klasické šikany“ může být kyberagresorem) podmínkou provedení útoku je „kyber–gramotnost“ a její úroveň
- kyber - prostor je dostupný komukoli

Řešení

- děti a mladí lidé za těmito projevy šikany vůbec nemusí vidět. A protože nepoznají, že se jedná o šikanu, neví, jak se s ní vypořádat.
- obtížnost zajištění rychlé ochrany oběti (odstranění profilu, SMS, ICQ....)
- často chybí svědci
- obtížně stopovatelný útočník
- nejednoznačný přístup k legislativě

Závislost související s využíváním ICT technologií

Často se obětí kyberšikany stávají děti, které jsou na internetu nebo mobilním telefonu závislé. Sociální kontakty navazují především ve virtuálním světě, ve skutečném světě nemají příliš kamarádů.

Prevence kyberšikany

- zanesení do školního řádu pravidel používání ICT, intranetu a mobilních telefonů (během vyučování, přestávkách, v prostorách školy,...).
- informace žáků o neetiketě a „listině práv na internetu
- vedení žáků k důležitosti rozlišování reálného a virtuálního světa a života
- instalace a využití softwaru, který v učebnách vyučujícímu umožňuje informovat se přes svůj počítač, co právě žák na své ploše dělá nebo zaznamenává provoz.
- definování kompetence v rámci školy i mimo ni
- začlenění tématu do výuky
- vzdělávání pedagogů
- podpora pozitivního využívání technologií

Zásady žáků při práci s ICT

- respektovat ostatní uživatele
- nebýt přehnaně důvěřivý
- nezveřejňovat osobní údaje.
- nesdílet fotky bez souhlasu zákonných zástupců
- nesdělovat citlivé informace, které by mohly být zneužity
- bezpečně se odhlašovat.
- seznámit se s pravidly služeb internetu a GSM sítí
- seznámit se s riziky, které souvisí s elektronickou komunikací

Postup při zjištění kyberšikany

- ukončení komunikace blokování útočníka
- identifikace útočníka
- oznámení útoku
- podpora oběti

Pomoc

- ONLINE (Internet Helpline)
- E-bezpečí
- Národní centrum bezpečnějšího internetu (Safer Internet)
- Poradenská linka pro pedagogy
- Úřad na ochranu osobních údajů
- Policie ČR

III. KRIZOVÝ PLÁN - KRÁDEŽE A VANDALISMUS V PROSTŘEDÍ ŠKOLY

Prevence krádeží

- zdůraznění nemorálnosti krádeže nejmladším žákům při zahájení školní docházky a na začátku každého školního roku
- upozornění žáků a jejich zákonných zástupců, že nošení cenných věcí (zejména věcí malých rozměrů) do školy je rizikové chování, které může vést k jejich odcizení
- zapracování do školního řádu, že (cenné) věci, které nesouvisí s vyučováním a vzděláváním nemají žáci do školy nebo školní družiny nosit

- zapracování sankcí za krádež do školního řádu
- řešení každé nahlášené krádeže

Postup při zjištění krádeže

- projednání krádeže s ředitelem školy (po odhalení zloděje)
- omluva a náhrada škody poškozenému viníkem
- vyrozumění zákonných zástupců zloděje
- vedení podrobného záznamu o krádeži a jejím šetření
- jestliže se jedná o škodu většího rozsahu -vyrozumění Policie ČR a oznámení podezření na spáchání přestupku proti majetku, případně trestného činu majetkové povahy. (dle trestního zákoníku § 138) je 5000,- Kč hranice pro trestný čin)

Prevence vandalismu

- zabudování podmínek zacházení se školním majetkem do školního řádu a to včetně sankcí, které škola použije v případě, že se někdo dopustí úmyslného ničení majetku. Náhrada škody není sankce, ale samozřejmost. (Předpokladem je současně písemné stvrzení zákonnými zástupci žáka o seznámení se školním řádem.
- fyzický dohled pedagogických pracovníků nad žáky během přestávek

Postup při zjištění vandalismu

- vyhotovení záznamu o škodě vzniklé na školním majetku
- v případě nalezení viníka vymáhání náhrady škody na jeho zákonných zástupcích
- pokud nedojde mezi zákonnými zástupci nezletilého dítěte a školou k dohodě o náhradě škody většího rozsahu, může škola vymáhat náhradu soudní cestou.

IV. KRIZOVÝ PLÁN - ZÁŠKOLÁCTVÍ

Za záškoláctví je považována neomluvená absence žáka (absenci žáka omlouvá pedagog, nikoliv rodič, a to na základě písemné žádosti zákonného zástupce vždy v souladu s pravidly školy o omlouvání absence školy.. Jedná se o přestupek, kterým žák úmyslně zanedbává školní docházku. Je chápáno jako porušení školního řádu, současně jde o porušení školského zákona, který vymezuje povinnou školní docházku. Přesně je stanoveno viz. Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (Čj.: 10 194/2002-14) ze dne 11.března 2002.

Absenci žáků ve škole evidují třídní učitelé. Pokud je doklad potvrzující důvod nepřítomnosti žáka nevěrohodný, může se ředitel školy obrátit na zákonného zástupce nezletilého žáka o vysvětlení nebo požádat o spolupráci příslušný správní orgán.

Doporučený postup při zjištění záškoláctví:

1. Je-li záškoláctví důsledkem neúnosné školní situace, navodit změnu. Naplánovat dlouhodobá opatření, aby se situace neopakovala.
3. Rozmáhá-li se záškoláctví ve velkém a máme-li podezření a na hrozbu závislostí, spolupracovat s pedagogicko -psychologickou poradnou a centry.
4. Učit se v třídním kolektivu vyčíst, jaké postavení má problémový žák. Bojí-li se učitelům nebo rodičům svěřit, předat ho do péče psychologa.
5. Pomoci dítěti při návratu do třídy. Doprovodit ho při prvním vstupu do kolektivu. Nemluvit o tom. K vyřešenému případu se již nevracet a neprojevat nedůvěru. Domluvit se s rodiči na těsném kontaktu, aby bylo případně další záškoláctví včas odhaleno.

Neomluvenou nepřítomnost **do součtu 10 vyučovacích hodin** řeší se zákonným zástupcem žáka třídní učitel formou pohovoru, na který je zákonný zástupce pozván doporučeným dopisem. Projedná důvod nepřítomnosti žáka, způsob omlouvání jeho nepřítomnosti, upozorní na povinnost stanovenou zákonem a seznámí zákonného zástupce s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené absence. O pohovoru provede zápis, do něhož uvede způsob nápravy dohodnutý se zákonným zástupcem. Zákonný zástupce zápis podepíše a obdrží kopii. Odmítnutí či převzetí zápisu se do zápisu zaznamenává.

Pokud má žák **víc než 10 neomluvených hodin**, svolává ředitel školy školní výchovnou komisi. Podle závažnosti absence žáka se jí účastní: ředitel školy, zákonný zástupce, třídní učitel, výchovný poradce, zástupce orgánu sociálně-právní ochrany dětí, školní metodik prevence, zástupce rady školy, popř. další odborníci. O průběhu a závěrech jednání se provede zápis, který zúčastnění podepíší. Neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci se v zápise zaznamenávají. Každý účastník jednání obdrží kopii zápisu.

V případě, že neomluvená nepřítomnost žáka **přesáhne 25 hodin**, zasílá škola oznámení o zanedbání školní docházky s náležitou dokumentací (např. kopii písemného pozvání zákonných

zástupců žáka k návštěvě školy, kopii zápisu z pohovoru, písemné vyjádření výchovného poradce, kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka na výchovnou komisi, kopii zápisu o jednání výchovné komise atp.) orgánu sociálně.právní ochrany dětí nebo pověřenému obecnímu úřadu. V rámci sociálně-právní ochrany se dětmi a mladistvými s opakovanými poruchami závažného rázu zabývají kurátoři pro děti a mládež.

Oznámení školy o zanedbání školní docházky je přiděleno referentovi, který projednává přestupky (kurátor pro děti a mládež oznámení dostane jen na vědomí.) Ten zváží, zda jde o přestupek nebo se může jednat o trestný čin. (V tomto případě se věc posílá na příslušné oddělení Policie ČR).

V případě **opakovaného záškoláctví** v průběhu školního roku, následuje hlášení o zanedbání školní docházky Policii ČR. Problematika záškoláctví je obsažena přímo v trestním zákoně (trestné činy proti rodině a mládeži) nově se uvádí v trestním zákoníku Trestné činy proti rodině a dětem.

Nevhodné postupy:

- nedůslednost učitelů v dodržování školního řádu, nastavených pravidel tříd, špatná komunikace s vedením školy, kolegy, žáky
- nejednotný, pseudohumánní přístup pedagogů v dodržování nastavených pravidel ve vztahu k řešení záškoláctví
- nekompetentní (mocenská, neprofesionální, žádná) komunikace s rodiči, zákonnými zástupci žáků
- obavy ze setkání s rodiči

V. KRIZOVÝ PLÁN - NÁVYKOVÉ LÁTKY

Pojem návykové látky zahrnuje veškeré látky (mj. omamné a psychotropní), které jsou schopné ovlivnit psychiku člověka, jeho sociální chování a ovládací nebo rozpoznávací schopnosti. Patří sem také alkohol a tabák. Konzumace návykových látek osobami mladšími 18 let je považována za rizikové chování. Užívání návykových látek v prostorách školy a na všech školních akcích není přípustné! Všichni zaměstnanci školy mají oznamovací povinnost k řediteli školy v případě, kdy žáci omamné látky užívají, distribuují nebo u sebe přechovávají.

Prevence

- vytvoření podmínek pro předcházení výskytu případů užívání návykových látek v prostorách školy v době školního vyučování, včetně všech školních akcí i mimoškolní činnosti

- zajištění ochrany zdraví žáků před škodlivými účinky návykových látek v prostorách školy v době školního vyučování, včetně veškerých školních akcí.
- jasný zákaz užívání návykových látek ve škole, jejich nošení do školy ve školním řádu
- poskytování žákům věcných a pravdivých informací o návykových látkách formou, která je přiměřená jejich rozumovému a osobnostnímu vývoji.
- při využití služeb externích subjektů realizujících preventivní programy - preferování programů, jejichž odborná způsobilost byla ověřena nebo certifikována a efektivita programů vyhodnocována

1. Postup při nalezení tabákových výrobků

- odebrání tabákových výrobků žákovi
- sepsání krátkého záznamu o události s vyjádřením žáka (zejména od koho má tabákový výrobek),
- předání zápisu metodikovi prevence, který jej založí do své agendy.
- informování zákonného zástupce žáka třídním učitelem
- v závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se chování opakuje, vyrozumí škola orgán sociálně - právní ochrany dětí. Jsou vyvozeny sankce dané školním řádem.

2. Postup při nalezení alkoholu

- provedení testu na přítomnost alkoholu na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce žáka v případě podezření na požití alkoholu.pedagogickým pracovníkem
- odebrání alkoholu žákovi
- volání RZS v případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a život
- informování TU,
- sepsání stručného záznamu o události s vyjádřením žáka (zejména odkud, od koho alkohol má),
- předání zápisu metodikovi prevence, který jej založí do své agendy
- vyzvání zákonného zástupce žáka k vyzvednutí žáka v případě, že žák není schopný pokračovat ve vyučování. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně-právní ochrany dítěte a vyčká jeho pokynů.
- informování zákonného zástupce žáka
- splnění oznamovací povinnosti k orgánu sociálně právní ochrany dětí školou, pokud se situace opakuje

- vyvození sankcí z konzumace alkoholu podle školního řádu

VI. KRIZOVÝ PLÁN - DOMÁCÍ NÁSILÍ

Formy násilí

Psychické násilí

Patří sem např.: zastrašování, výhrůžky; zvýšená kontrola; ponižování a neustále kritizování; odpírání spánku, sledování, vyhrožování sebevraždou, zpochybňování hodnoty jedince a jeho hodnot i duševního zdraví; vyhrožování a vydírání; nucení k naprosté poslušnosti aj. Agresor v rámci psychického násilí mnohdy využívá i další osoby (vyhrožování, že děti nebude mít druhá osoba ráda, že jimi opovrhne; ponižování a urážení např. rodičů; vyhrožování násilím vůči dalším blízkým osobám aj.). Psychické násilí má silné dopady na sebehodnocení a sebevědomí oběti, která obvykle po čase přijme sebeobraz, který jí vnucuje agresor. To velmi snižuje schopnost danou situaci řešit a opustit agresora.

Fyzické násilí

Jakékoli opakované, násilné projevy mezi blízkými osobami, kdy jedna osoba je vždy obětí, druhá agresorem. Fyzické násilí může i nemusí zanechávat viditelné následky. Může vést k vážnému ohrožení zdraví i života jedince, vždy negativně ovlivňuje jeho psychiku.

Sexuální násilí/zneužívání

Nejčastějšími formami jsou znásilnění, donucení k odmítaným sexuálním praktikám, osahávání aj., může mít ale i verbální podobu spočívající ve slovní produkci se sexuálním podtextem nebo v nucení ke sledování pornografie apod. Agresor často zneužívá závislého postavení oběti.

Sociální násilí/izolace

Jedná se o formu psychického násilí. Agresor oběť izoluje od její rodiny a přátel, zamezuje jí v kontaktu se světem (zákaz vycházek, odejmutí telefonu apod.), izoluje ji od informací o vnějším světě a veřejném dění.

Ve všech formách domácího násilí může dítě figurovat jako oběť i jako svědek, přičemž obě tyto role ohrožují jeho další vývoj, psychické zdraví a následný život, zejména vztahy. Děti jsou za svědky domácího násilí považovány, pokud vidí či slyší násilné projevy, vidí důsledky (zranění)

násilí. Přítomnost dítěte u domácího násilí je považuje WHO (Světovou zdravotnickou organizací) za psychické týrání dítěte.

Není úlohou pedagoga, usuzovat na domácí násilí na základě svých pocitů, vyvozovat je z chování a projevů dítěte. Pedagog je však povinen jednat v okamžiku, kdy se mu například dítě svěří, či pokud zaznamená dlouhodobé nezpochybnitelné známky násilí páchaném na dítěti (podvýživa, modřiny aj.),

Situaci nemůže řešit pedagog sám, ale vždy s dalšími odborníky. Vhodné je obrátit se na nejbližší středisko výchovné péče,

Pokud se ukáže, že je dítě obětí domácího násilí, které splňuje skutkovou podstatu trestného činu, je zaměstnanec školy povinen tuto skutečnost oznámit Policii ČR a OSPOD. Pokud tak neučiní, porušuje § 368 Trestního zákona.

VII. KRIZOVÝ PLÁN - NÁVYKOVÉ LÁTKY - DROGY

Příznaky užívání drog

- výkyvy nálad
- vznětlivé a agresivní chování
- únava
- úpadek vzhledu a zanedbávání zevnějšku, špinavé oblečení
- začervenání kolem nosu
- zúžení nebo rozšíření zornic
- lhaní, tajnosti
- ztráta chuti, hubnutí
- utrácení hodně peněz
- ztrácení věcí z domu, krádeže peněz doma i ve škole
- ztráta zájmu o zájmy, sport
- změna kamarádů, ztráta původních kamarádů
- samotářství
- zvýšený zájem o drogové symboly (na tričkách, hudba subkultury apod.)
- zhoršení školního prospěchu
- pozdní časté příchody domů, časté přespávání u neznámých kamarádů

Vhodný postup školy

- vytvoření podmínek pro předcházení výskytu případů užívání návykových látek v prostorách školy v době školního vyučování, včetně všech školních akcí i mimoškolní činnosti

- zajištění ochrany zdraví žáků před škodlivými účinky návykových látek v prostorách školy v době školního vyučování, včetně veškerých školních akcí
- školním řádem školy a vnitřním řádem školského zařízení (dále jen „školní řád“) jasné vymezení zákazu užívání návykových látek ve škole, jejich nošení do školy
- poskytování žákům a zákonným zástupcům nezletilých žáků nezbytných informací
- poskytování žákům věcných a pravdivých informací o návykových látkách formou, která je přiměřená jejich rozumovému a osobnostnímu vývoji.
- preventivní působení na žáky v oblasti primární prevence užívání návykových látek.
- zakotvení informací o rizicích užívání návykových látek a zákazu jejich užívání při všech činnostech souvisejících se školními aktivitami do veškerých poučení o ochraně zdraví
- poskytování žákům, kteří mají s užíváním návykových látek problémy, jakož i zákonným zástupcům nezletilých žáků, informací o pomáhajících institucích a možnostech řešení situace
- při řešení případů souvisejících s užíváním návykových látek nebo distribucí NL je třeba spolupracovat s dalšími zainteresovanými institucemi a orgány – externí subjekty realizující primárně preventivní programy, školská poradenská zařízení, Policie ČR, orgány sociálně-právní ochrany dětí apod.
- v případě externích subjektů realizujících preventivní programy ve školách a školských zařízeních preferování programů jejichž odborná způsobilost byla ověřena nebo certifikována a efektivita programů je vyhodnocována
- plnění ohlašovací povinnosti směrem k orgánům činným v trestním řízení, orgánům sociálně-právní ochrany obce s rozšířenou působností a zákonným zástupcům nezletilého žáka, v případech, které stanoví zákon.

VIII. KRIZOVÝ PLÁN - PORUCHY PŘÍJMU POTRAVY

Mentální anorexie je porucha charakterizovaná zejména úmyslným snižováním tělesné hmotnosti. Základním kritériem anorexie je nízká tělesná hmotnost (alespoň o 15% nižší než odpovídá věku a výšce) a aktivní snaha hubnout nebo nepřibrat

Mentální bulimie je porucha charakterizovaná zejména opakujícími se záchvaty přejídání, spojenými s přehnanou kontrolou tělesné hmotnosti.

Všeobecná prevence

Výchova k přiměřenosti a umírněnosti v postojích, důraz na nebezpečí jednostranných nebo extrémních postojů ve výživě, životním stylu, ve sportu. Dobrá školní jídelna, naopak omezení automatů na sladkosti, slazené nápoje ve školách.

V případě podezření pedagog informuje zákonné zástupce a může doporučit popř. zprostředkovat kontakt s psychologem nebo lékařem

IX. KRIZOVÝ PLÁN - RIZIKOVÉ SEXUÁLNÍ CHOVÁNÍ

K rizikovému sexuálnímu chování patří předčasný začátek pohlavního života (do této skupiny řadíme také zvýšenou konzumaci pornografie před 15. rokem života).

Primární prevencí se rozumí hlavně vytváření zdravých postojů, které následně ovlivňují chování jedinců (případně i změnu postojů), a to ještě dříve, než k sexuálnímu rizikovému chování skutečně dojde. Právě tento druh prevence je zejména v kompetenci škol a jejich pedagogů, kteří pro tuto činnost vytvářejí dobrý prostor. Ostatní, explicitnější vyjádření sexuálního rizikového chování u dětí již vyžaduje spolupráci s dalšími odborníky.

Patří sem také různé nové fenomény přinášející riziko i jiných než pouze zdravotních dopadů, jako je například zveřejňování intimních fotografií na internetu či jejich zasílání mobilním telefonem, ev. nahrávání na video se zvýšeným rizikem zneužití takového materiálu.

Základní principy prevence školy

- preventivní programy přizpůsobit věku a vzdělání cílové skupiny (informovat o právech dítěte a důstojnosti člověka; o tom, co je sexuální zneužívání a rizikové sexuální chování; podporovat tvorbu zdravých postojů k vlastnímu tělu, vztahům)
- zabezpečit lepší spolupráci školy a rodiny
- propojit zdravotní, sociální a výchovné intervence

Doporučený postup

V případě, že rodiče nemají zájem řešit situaci, je potřeba navázat spolupráci se školním metodikem prevence, výchovným poradcem, školním nebo klinickým psychologem, kteří by měli operovat s vlastní sítí důležitých kontaktů pro řešení nadstandardních problémů.

Pedagog by si měl být vědom, že je potřeba brát vážně každé sdělení dítěte, a nepodceňovat je. Učiteli rovněž nepřísluší posuzovat pravdivost oznámení či tvrzení dítěte. To přísluší až soudu, resp. soudnímu znalci.

TRESTNÍ ZÁKONÍK zák. č. 40/2009 Sb
(§ 185, § 187, § 193, § 198,)

X. KRIZOVÝ PLÁN - NEGATIVNÍ VLIV SEKT

Pod pojmem „sekt“ rozumíme v kontextu primární prevence rizikového chování určitou ohraničenou sociální skupinu, jejíž členové sdílejí ideologický koncept, jehož prostřednictvím se skupina vymezuje vůči svému okolí, a dochází při tom k postupné sociální izolaci, manipulaci a ztrátě soukromí.

Rysy sekt

1. izolovanost, relativní uzavřenost
2. posilování pocitu výlučnosti
3. udržování nonkonformního opozičního postavení
4. touha po zbudování ideálního společenství
5. zdůrazňování etických rozměrů náboženského života
6. autoritativní systém řízení
7. existence jednotného a vysvětlujícího univerzálního klíče
8. eklekticismus

Nejčastější sekty v ČR

Společenství svědků Jehovových (jehovisté)

Církev Ježíše Krista Svatých posledních dní (mormoni)

Společenství Ducha Svatého pro sjednocení světového křesťanstva (Církev sjednocení;

moonisté)

Scientologická církev (scientologie)

Satanismus

U každého podezření o výskytu daného jevu by měly být vždy informovány tyto osoby:

- ředitel školy/školského zařízení
- rodiče/zákonný zástupce
- třídní učitel

Primární prevence na školách

- seznámit žáky s riziky a praktikami (myšlenkovou ideou) těchto (různých) skupin
- umět zmapovat existenci (skutečnost) a základní charakteristiku konkrétních sekt v České republice
- naučit žáky rozlišovat mezi sektou a tradičním náboženstvím a možnostmi pojetí/výkladu tradičních náboženství
- vymezit pojem sekta, jeho významové roviny
- seznámit žáky s možnými riziky vstupu do sekty a s procesem závislosti na sektě (manipulace, pronásledování, pocity viny a méněcennosti, zmocňování se majetku členů, využívání profesního či mocenského postavení členů apod.)

Příloha č.1

Strategické dokumenty

- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Č.j. : 37 014/2005 25
- Metodický pokyn k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže ve školách a školských zařízeních, č.j.: 20 006/2007-51.2
- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, Č.j. : 24 246/2008-6
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21291/2010-28
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních (Dokument Č.j. MSMT- 22294/2013-1)
- Aktualizace metodického doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (č. j. MSMT-1398/2015-1)
- Strategie a prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT na období 2009 -2012
- § 18 písm. c) zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami
- Zákon č. 563/2004 Sb., § 24, který ukládá pedagogickým pracovníkům systematicky se vzdělávat v metodikách preventivní výchovy a výchovy ke zdravému životnímu stylu
- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních ve znění vyhlášky č. 116/2011 Sb.4
- školní řád (ZŠ, Chýně 253 01, Praha-západ, Za Školou 55) v platném znění
- organizační řád školy v platném znění

Příloha č. 2

Šikanování z hlediska práva (Choděra, 2005, 2011, in Kolář, 2005, 2011)

Šikana – naplnění skutkové podstaty řady trestných činů

Šikana bývá postihována podle ustanovení trestního zákona, neboť v souvislosti s ní často dochází k páchání trestných činů proti svobodě a lidské důstojnosti.

Trestné činy, které se často váží k šikanování:

- trestný čin omezování osobní svobody
- trestný čin vydírání
- trestný čin vzbuzení důvodné obavy
- trestný čin loupeže
- trestný čin ublížení na zdraví
- trestný čin poškozování cizí věci
- trestný čin znásilnění či pohlavního zneužívání

Podmínky trestní postižitelnosti pachatelů šikany

- pachatel se dopustil jednání, které splňuje znaky konkrétního trestného činu tak, jak jsou vymezeny v trestním zákoně
- musí být prokázán úmysl pachatele dopustit se takového jednání a míra společenské nebezpečnosti
- jeho jednání dosahuje intenzity uvedené v zákoně

K tomu, aby byl pachatel postižen, musí být starší 15 let (15-18 let mladiství).

K trestní odpovědnosti mladších 15 let nedochází, neznamená to však, že nemohou být postiženi jinak, případně mohou být postiženi rodiče.

Nezletilý pachatel může být postižen nařízením ústavní výchovy, může nad ním být stanoven dohled

Pokud jde o trestní sazby, je v případě šikany možný i jednočinný skutek, tzn. že jedno jednání může být kvalifikováno jako více trestných činů.

Pokud k šikanování došlo v průběhu vyučování, nese plnou odpovědnost škola. Prokáže-li se zanedbání ředitele školy nebo některého pedagoga, může být právně nebo pracovněprávně

potrestán. Na školském zařízení lze v oprávněných případech požadovat i náhradu škody vzniklé v důsledku šikany. A to jak náhradu na věcech, tak na zdraví, včetně způsobené psychické újmy. Pokud dítě v důsledku šikany nemohlo např. docházet do školy (vyšší stupeň šikany), nese školské zařízení odpovědnost i za škody vzniklé rodičům dítěte v důsledku např. uvolnění ze zaměstnání, zajištění hlídání dítěte, zajištění doprovodu do a ze školy apod.

Kyberšikana není trestným činem. Některé její projevy se však dají klasifikovat jako jiné trestné činy či přestupky. Přehled paragrafů, podle kterých by se dala klasifikovat kyberšikana:

Trestní zákoník (Zákon 40/2009 Sb.)

- § 144 Účast na sebevraždě až 12 let
- § 175 Vydírání až 16 let
- § 180 Neoprávněné nakládání s osobními údaji až 8 let
- § 181 Poškození cizích práv až 5 let
- § 182 Porušení tajemství dopravovaných zpráv až 10 let
- § 184 Pomluva až 2 roky
- § 191 Šíření pornografie až 5 let
- § 192 Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií až 8 let
- § 209 Podvod až 10 let
- § 230 Neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací až 8 let
- § 231 Opatření a přechovávání přístupového zařízení a hesla k počítačovému systému a jiných takových dat až 5 let
- § 232 Poškození záznamu v počítačovém systému a na nosiči informací a zásah do vybavení počítače z nedbalosti až 2 roky
- § 352 Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci až 3 roky
- § 353 Nebezpečné vyhrožování až 3 roky
- § 354 Nebezpečné pronásledování až 3 roky
- § 356 Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod až 3 roky
- § 357 Šíření poplašné zprávy až 8 let

Příloha č. 3

Důležité kontakty

Policie	158	
Hasiči	150	
Záchranka	155	
Linka bezpečí		800 155 555
Krizové centrum Linky bezpečí		266 727 953
Rodičovská linka Linky bezpečí		283 852 222
Dětská psychiatrie - Motol		224 433 400
	MUDr. Peterová	222 512 244
RIAPS		222 580 697
Středisko vých. – léčebné péče Triangl,		261 084 011
Thomayerova nemocnice, Vídeňská, Praha 4		

Pomoc obětem násilí

Dětské krizové centrum		241 480 511
(pro zanedbávané, týrané a zneužívané děti)		
ACORUS (pomoc obětem domácího násilí)		283 892 772
Otevřená linka armády ČR (šikana)		220 210 200
Rosa (pomoc ženám - obětem domácího násilí)		241 432 466, 602 246 102

Závislosti

Toxikologické informační středisko		224 915 402, 224 919 293
PL Bohnice – detox a léčba		284 016 111
Apolinář- Detox		224 968 203
DROP-IN (Karolíny Světlé 18, Praha 1)		222 221 124, 222 221 431
SANANIM (Novovysočanská 604, Praha 9)		284 822 872, 220 803 130
Protikuřácká poradna při 1. LF UK		224 919 322